

El color gris de la vida d'un infant

Hi havia atur i vagues cada dos per tres. Quan s'acostava Nadal i el dia de Reis, tot semblava més trist i més gris. Les dificultats econòmiques emboiraven el somriure dels infants i els condemnaven a perdre la il·lusió per un desig. El meu era el de posseir una pepa de cartró d'aquelles tan altes que semblaven noietaes.

La mare, a més del treball de casa i la fàbrica, cosia fins a altes hores de la nit. Sempre cosint. Fins i tot les espadenyas. Ens hi feia uns brodats a la punta del dit gros, perquè era per on es foradaven més de pressa.

A les vigílies de festa cosia encara més. Nosaltres no hi crèiem, en els Reis i l'esdeveniment de Nadal, perquè la vida i els pares ens ho havien ensenyat d'una altra manera, sobretot la vida [...].

Aquella pepa la volia, la somiava. Un dia la vaig tenir. La mare va comprar-la, i amb tota l'alegria i els ulls plens de llum com ella tenia, va dir-me : « Nena, té, la teva pepa ! » En veure-la, vaig saber perquè ella cosia tant. Anava vestida com una reina i amb una papallona de llaç als cabells. Una nina de bo de bo, una vertadera senyoreta ! Quina alegria ! Una alegria i un deix de recança¹ : suposava el preu d'aquell esforç. Jo sabia que no hi havien ralets² a la calaixera, que anàvem a comprar a crèdit, pagant quan la setmanada arribava i ja tornàvem a quedar-nos secs. Era el cercle viciós dels pobres. Un dia vaig anar a comprar a la tenda i la dona em digué: « Nena, digues a la teva mare que encara no he cobrat cap diner de la nina. »

Vaig quedar entristida per la por de perdre la meva pepa i me'n vaig anar amb el cap baix. Com ho diré a casa? Sí, aquella nina era comprada pagant unes pessetones cada mes. Aquell mes hi va haver una vaga del tèxtil i encara no sé com la mare posava el plat a taula. En arribar a casa no vaig gosar dir res, per no entristir-la, però ella, veient que jo plorava, ho va endevinar i m'eixugà les llàgrimes.

Vàrem prometre a la botiguera que no faltàriem a abonar la nina, però aquell mes la vaga... I així la pagà : gota a gota, amb aquelles pessetones que dringaven com el tic-tac de les llançadores³...

Aquest joguet no l'he oblidat mai! Ja fa anys que es va trencar, però és el joguet que he estimat més a la meva vida, i el porto dintre meu com més temps passa.

Ben aviat vaig haver d'entrar a la fàbrica, i el meu món, d'aquella primera infància, no proporcionava massa alegries ni distraccions per marcar amb belles imatges un infant. En canvi, sí que les escenes de la vida dura s'impregnaren per sempre més dins el meu esperit, i és en certa manera el que forma la memòria de la meva història. És, doncs, a l'edat de dotze anys que entro per la portalada de la fàbrica. La portalada ufana de les coves de rodets i fils i aquella polseguera invisible però d'olor característica de llana pelada i d'oli. Pudor de llana que es va incrustant per les fibres dels forats del nas i omple la gorja i els pulmons de polsim... I els adults, siguin pobres siguin rics, inflant-se d'orgull i amb complexos de poder davant un infant. Aquelles mirades de menyspreu i superioritat a punt de jutjar. Aquelles converses, que jo escoltava, obligada, reduïdes a vulgaritats, insípides... Aquelles provocacions de llenguatge perquè es tracta d'un infant... La fàbrica, la meva fàbrica..., entrellaçats de corretges que es creuen amb volts i revolts amenaçants...

Teresa REBULL, *Tot cantant*, Columna, Barcelona, 1999, pp. 50-52.

¹ un poc de remordiment

² moneda catalana

³ peça que porta un rodet de fil i es desplaça alternativament en el teler fent un soroll repetitiu (*navette du métier à tisser*)

COMPRÉHENSION (10 points)

- 1 Per què la « pepa de cartró » és el joguet que més ha estimat la narradora?
Feu referència al context familiar de la seva infantesa.
- 2 Quina importància té la mare en els successius moments de la història de la « pepa de cartró » ? Esmenteu-ne els passatges més característics.
- 3 Què recorda la narradora de la seva entrada a la fàbrica, als dotze anys ?
Presenteu les seves sensacions, els seus sentiments i les seves impressions.

EXPRESSION (10 points)

1. En què difereix la infantesa viscuda per la Teresa Rebull de la que viuen els infants del vostre entorn? Proposeu una reflexió estructurada.
2. Encara avui, al tercer món, es fan treballar infants. Com es podria resoldre allà, aquest problema ? Què hi podem fer des d'aquí estant ? Il·lustreu el vostre punt de vista amb exemples concrets.